

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/97/82/95

WYBORY PREZYDENCKIE - PREFERENCJE W MAJU '95

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Napięcie polityczne w Polsce nie słabnie. Prezydent i premier weszli w ostry konflikt w związku z obchodami pięćdziesiątej rocznicy zakończenia II wojny światowej, na przełomie kwietnia i maja rozpoczęły się strajki pracowników kolei i ZM "Ursus", doszło też do ostrego sporu między ministrem finansów a prezesem Narodowego Banku Polskiego.

Na zmiany preferencji wyborczych społeczeństwa w ostatnim okresie największy wpływ miał chyba jednak kongres Unii Pracy, zakończony zgłoszeniem kandydatury Tadeusza Zielińskiego na stanowisko prezydenta. Nastąpiło to w pierwszych dniach realizacji omawianego sondażu¹, natomiast już po jego zakończeniu oficjalnie podano do publicznej wiadomości, że kandydatem SdRP w wyborach prezydenckich będzie Aleksander Kwaśniewski.

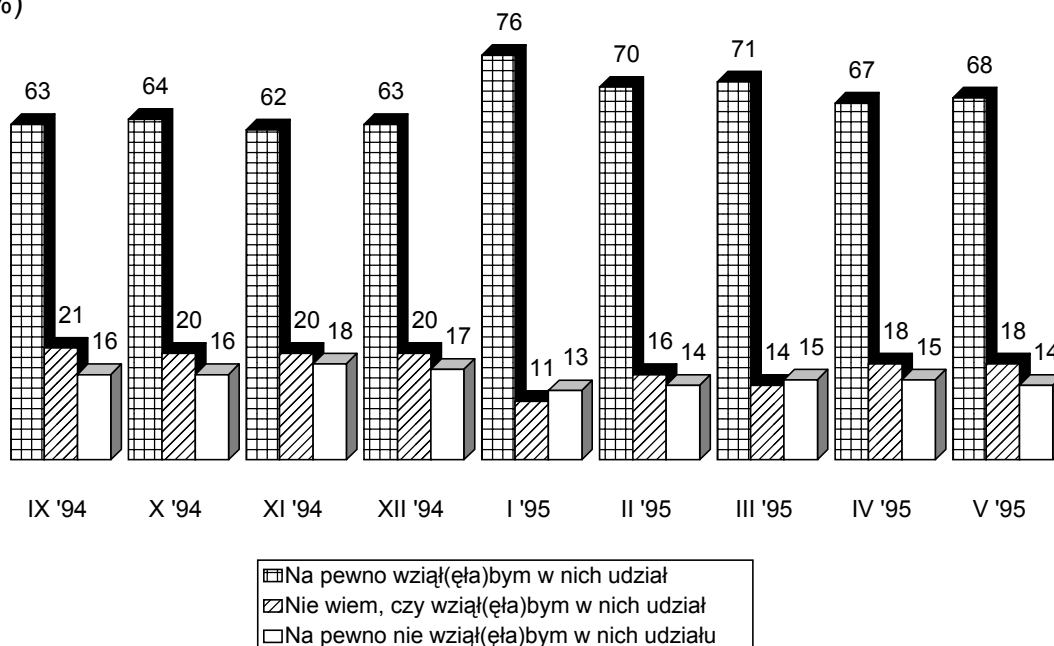
Frekwencja wyborcza

Ponad dwie trzecie ankietowanych (68%) wyraziło gotowość wzięcia udziału w wyborach, gdyby miały się one odbyć w najbliższym czasie. W ciągu ostatniego miesiąca nie zmieniła się liczba osób zgłaszających zamiar głosowania.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (60) przeprowadzono w dniach 5-10 maja ‘95 na 1203-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. GDYBY W NAJBLIŻSZĄ NIEDZIELĘ ODBYWAŁY SIĘ WYBORY PREZYDENCKIE, TO CZY WZIĄŁ(Ę)BY PAN(I) W NICH UDZIAŁ?

(%)

Frekwencja deklarowana w sondażach jest zwykle wyższa od faktycznej. Można jednak powiedzieć, iż liczba osób wybierających się do urn wyborczych jest stabilna.

Preferencje wyborcze

Liderem rankingu prezydenckiego jest nadal Aleksander Kwaśniewski. Jednak jego obecne poparcie (20%) jest niższe o 4 punkty procentowe niż przed miesiącem. Na ten stan rzeczy miało wpływ, bez wątpienia, zgłoszenie kandydatury Tadeusza Zielińskiego przez kongres Unii Pracy, a w ślad za tym wzrost jego poparcia z 8% w kwietniu do 15% w maju. Jak wynika z naszych wcześniejszych analiz², rzecznikowi praw obywatelskich najłatwiej byłoby przejąć głosy potencjalnych wyborców Aleksandra Kwaśniewskiego, a jego kwietniowy elektorat w 30% składał się ze zwolenników SLD. Ponieważ zgłoszenie kandydatury Tadeusza Zielińskiego nastąpiło w czasie, gdy znaczna część respondentów udzieliła już odpowiedzi, można przypuszczać, iż obecnie poparcie dla niego jest wyższe od zaprezentowanego.

² Porównaj komunikat CBOS: „Przed wyborami prezydenckimi - portrety polityków w kwietniu '95”.

Tabela 1

w procentach

Na kogo najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?								
	XI '94	XII '94	I '95	II '95	III '95	III/IV '95*	IV '95**	V '95
Aleksander Kwaśniewski	17	17	14	16	19	18	24	20
Jacek Kuroń	6	11	10	14	10	14	15	15
Tadeusz Zieliński	10	9	9	13	16	11	8	15
Lech Wałęsa	10	13	11	8	13	7	11	8
Adam Strzembosz	2	-	3	3	4	11	8	8
Andrzej Olechowski	11	9	7	8	8	6	8	8
Józef Oleksy	4	2	5	6	4	9	6	7
Waldemar Pawlak	10	8	6	6	3	3	5	3
Jan Olszewski	-	1	1	2	2	2	1	3
Marian Krzaklewski	-	-	-	-	-	-	-	2
Józef Zych	-	-	2	1	1	3	2	2
Janusz Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	2	1	1
Aleksander Gawronik	-	-	-	-	-	-	-	1
Ktoś inny	-	-	-	-	-	-	-	2
Trudno powiedzieć	7	10	21	14	9	6	8	6

* badanie z 30 marca - 3 kwietnia '95
 **badanie z 7 - 11 kwietnia '95

Tadeusz Zieliński, zdobywając nowych wyborców, zrównał się w rankingu z Jackiem Kuroniem (także 15%). Poparcie dla kandydata Unii Wolności nie zmieniło się w ciągu ostatniego miesiąca.

Po 8% głosów uzyskali: Lech Wałęsa, Adam Strzembosz i Andrzej Olechowski. Ulegające częstym zmianom poparcie dla obecnego prezydenta było w maju o 3 punkty niższe niż w kwietniu, zbliżając się do najniższego z dotychczasowych wyników - z przełomu marca i kwietnia. Natomiast Andrzej Olechowski i Adam Strzembosz - podobnie jak zdecydowana większość pozostałych kandydatów - w ciągu ostatniego miesiąca nie zmienili swego stanu posiadania.

Warto zwrócić uwagę, że jeden z najbogatszych ludzi w Polsce - Aleksander Gawronik - uzyskuje jak na razie znikome poparcie ankietowanych - niespełna 1%.

Głosy potencjalnych wyborców nadal są rozproszone. Najsilniejszego kandydata - Aleksandra Kwaśniewskiego - popiera obecnie co piąty respondent, który deklaruje zamiar wzięcia udziału w głosowaniu. Proces zgłaszania kandydatów daleki jest od zakończenia - nastąpi to dopiero na 40 dni przed wyborami, których termin nie jest jeszcze ustalony. Można oczekiwać nie tylko pojawiania się nowych pretendentów - jak np. zgłoszony w ostatnich dniach prof. Zbigniew Religa - ale też wycofywania się tych, którzy zechcą ustąpić pola silniejszym rywalom o zbliżonych poglądach politycznych.

Nie wiadomo też, ilu kandydatów zdoła przekroczyć barierę 100 tys. podpisów, chociaż można się spodziewać, iż dokona tego więcej osób niż przed pięcioma laty. Obecnie bowiem wielu polityków może korzystać z pomocy organizacyjnej partii politycznych, podczas gdy w roku 1990 mogli liczyć na to tylko trzech pretendenci.

Oznacza to, że preferencje społeczeństwa będą ulegały znacznym zmianom i żaden z kandydatów nie będzie mógł być pewny zwycięstwa.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Preferencje wyborcze

(%)

	Aleksander Gawronik	Aleksander Kwaśniew- ski	Jacek Kuroń	Janusz Korwin- -Mikke	Marian Krzaklew- ski	Andrzej Olechowski	Józef Oleksi	Jan Olszewski
Ogółem	0.5	20	15	1	2	8	7	2.5
Płeć								
Mężczyźni	1	20	12	1	2	8	7	3
Kobiety	0	21	17	1	1	8	7	2
Wiek								
do 24 lat	0	26	19	3	3	8	10	4
25-34	1	21	11	1	4	13	5	1
35-44	1	21	18	1	2	11	9	2
45-54	1	21	7	0	1	9	5	6
55-64	0	16	22	0	0	3	7	0
65 lat i więcej	0	19	12	1	0	4	3	1
Miejsce zamieszkania								
Wieś	1	17	16	0	2	6	11	3
Miasto do 20 tys.	1	27	24	0	1	6	5	2
od 21 do 100 tys.	0	27	11	3	1	4	3	2
101-500 tys.	1	13	15	0	2	9	5	3
501 tys. i więcej mieszk.	0	23	7	1	1	21	3	1
Region								
Północny	1	18	12	0	1	14	4	2
Zachodni	0	29	11	0	0	6	10	4
Środkowozachodni	0	25	16	1	2	2	7	2
Środkowy	0	24	18	1	1	9	5	1
Wschodni	0	11	11	1	4	9	7	3
Południowo-wschodni	0	16	17	1	2	12	7	3
Południowo-zachodni	2	20	17	3	3	7	6	1
Wykształcenie								
Podstawowe	0	18	17	1	0	3	7	3
Zasadnicze zawodowe	1	18	19	1	1	6	9	3
Średnie	1	24	11	1	4	13	6	1
Wyższe	0	21	12	1	0	11	2	2
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	15	23	0	0	8	2	1
Prac.umysł.niż.szczębla	0	23	12	1	3	14	6	0
Pracownicy fiz.- umysł.	0	14	18	4	0	11	9	0
Robotnicy wykwalifikowani	0	14	11	0	4	10	13	2
Robotnicy niewykwalifik.	4	19	18	3	0	7	9	8
Rolnicy	1	25	15	0	0	2	10	7
Prywatni przedsiębiorcy	0	19	7	3	0	13	0	10
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	0	20	14	0	1	4	6	1
Uczniowie i studenci	0	30	17	5	0	15	6	4
Bezrobotni	0	31	13	0	11	7	6	0
Gospodynie domowe i inni	2	10	20	0	1	14	5	3
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	0	22	25	3	3	11	5	1
Sektor państwowy	2	20	9	1	1	9	6	1
Sektor prywatny	0	15	11	1	1	13	10	5
Spółdzielczość	0	13	7	0	0	0	8	6
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 125 zł	0	17	23	1	3	8	9	4
125 - 199	0	22	19	0	3	6	8	3
200 - 274	1	24	8	1	2	9	9	2
275 - 324	0	23	19	1	2	9	1	1
325 i powyżej	1	20	12	2	0	8	5	2
Ocena własnych war. mater.								
Złe	0	20	21	1	2	8	6	3
Średnie	1	20	12	0	2	9	7	3
Dobre	1	21	14	3	0	7	6	2
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	0	9	17	2	0	13	2	3
Raz w tygodniu	0	19	15	0	2	7	8	3
Kilka razy w roku	1	19	17	3	1	7	7	2
W ogóle nie uczestniczy	1	39	8	1	1	12	1	1
Poglądy polityczne								
Lewica	0	46	10	0	0	4	6	1
Centrum	1	13	13	1	2	8	9	4
Prawica	0	5	16	2	3	15	4	2
Trudno powiedzieć	1	16	25	1	1	3	6	2

Tabela 1 (cd.)

(%)

	Waldemar Pawlak	Adam Strzembosz	Lech Waięsa	Tadeusz Zieliński	Józef Zych	Ktoś inny	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	8	8	15	2	2	6	814
Płeć								
Mężczyźni	4	9	9	15	3	2	4	388
Kobiety	2	8	7	15	2	2	7	426
Wiek								
do 24 lat	5	4	3	6	2	3	4	117
25-34	6	8	9	7	0	3	8	132
35-44	3	4	9	14	1	3	4	194
45-54	0	12	9	24	2	0	3	136
55-64	3	14	9	15	5	1	4	122
65 lat i więcej	2	8	7	25	4	1	13	113
Miejsce zamieszkania								
Wieś	7	9	6	10	2	1	8	288
Miasto do 20 tys.	1	6	7	9	3	1	8	124
od 21 do 100 tys.	2	12	8	19	3	2	3	143
101-500 tys.	0	6	14	22	1	4	4	145
501 tys. i więcej mieszk.	1	8	6	20	2	2	3	114
Region								
Północny	3	10	10	16	1	5	4	102
Zachodni	2	6	6	14	6	2	4	72
Środkowo-zachodni	8	10	4	14	3	1	5	141
Środkowy	2	8	8	17	2	2	5	144
Wschodni	8	11	6	12	1	2	7	94
Południowo-wschodni	1	9	9	15	2	1	7	127
Południowo-zachodni	0	4	11	16	2	2	7	134
Wykształcenie								
Podstawowe	5	8	10	13	4	1	9	266
Zasadnicze zawodowe	6	6	9	14	2	1	4	193
Średnie	1	9	5	16	1	3	4	287
Wyższe	0	13	8	23	0	1	5	69
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	15	5	24	0	0	7	49
Prac.umysł.niż.szczebla	0	7	9	20	0	3	2	85
Pracownicy fiz.- umysł.	7	13	15	9	0	0	0	37
Robotnicy wykwalifikowani	4	3	14	15	0	2	8	78
Robotnicy niewykwalifik.	2	3	8	6	0	5	8	45
Rolnicy	11	6	5	4	8	2	4	57
Prywatni przedsiębiorcy	0	14	4	18	7	0	6	30
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	2	9	8	21	4	1	7	267
Uczniowie i studenci	1	5	2	8	0	4	3	56
Bezrobotni	10	5	7	4	2	2	4	56
Gospodynie domowe i inni	1	13	9	9	2	4	7	55
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	1	9	3	16	0	1	2	90
Sektor państwowy	1	8	12	19	0	3	6	92
Sektor prywatny	2	8	14	13	2	2	6	123
Spółdzielczość	14	5	9	28	6	5	0	15
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 125 zł	8	5	4	8	4	1	5	131
125 - 199	3	6	9	11	2	4	5	131
200 - 274	4	10	8	13	2	2	7	206
275 - 324	2	12	9	17	0	1	3	100
325 i powyżej	0	10	8	26	1	2	3	198
Ocena własnych war. mater.								
Złe	5	5	8	14	2	2	3	235
Średnie	3	8	9	15	3	2	7	410
Dobre	1	13	6	16	1	2	6	169
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	1	11	16	12	2	0	11	65
Raz w tygodniu	4	10	7	15	2	2	5	485
Kilka razy w roku	3	4	10	14	3	1	7	181
W ogóle nie uczestniczy	0	4	2	22	0	5	3	83
Poglądy polityczne								
Lewica	5	3	3	12	5	1	2	219
Centrum	4	8	6	20	1	2	8	248
Prawica	2	15	16	12	0	2	4	213
Trudno powiedzieć	2	6	7	15	3	2	10	133